

Zahájení řízení a dokazování

Dana Šramková

Opakování

- Co si pamatujete z předchozích studií? 😊
- Vymezte alespoň dva způsoby, jakými lze definovat (správní) právo procesní
- Vyjmenujte nejvýznamnější prameny (správního) práva procesního
- Význam zásad (zejm. základních zásad činnosti správních orgánů + zásad, kterými je ovládáno dané řízení)?

Opakování

- Jaká řízení mohou připadat v úvahu v rámci fin. trhů?
- Podle jakých procesních předpisů se bude postupovat?
- Jaká jsou stádia těchto řízení (obecně)?
- Kdo a podle jakých zásad může tato řízení zahájit?

Opakování: zásada dispoziční a zásada oficiality

- Zásada dispoziční – potřebný je dispoziční úkon, zahájení řízení na návrh, žádost, žalobu...
- Zásada oficiality – orgán veřejné moci postupuje z úřední moci (ex officio)
- Kombinace zásad – přípustná; žádost – dispozice , další úkony pak orgán činí ze zásady oficiality.

Důležité pojmy na začátek

- Účastník řízení (viz § 27 a n. SŘ)
- Procesní způsobilost (viz § 29 SŘ)
- Zastoupení, zejm. zastoupení na základě plné moci (viz § 33 a n. SŘ)
- Úkon účastníka (viz § 36 SŘ + §§ 30, 39 SŘ)
- Podání (viz § 37 SŘ)
- Spis a nahlížení do spisu (viz § 38 a n. SŘ)

Účastník řízení (§ 27 a n. SŘ)

- V řízení o žádosti: žadatel a další dotčené osoby, na které se pro společenství práv nebo povinností s žadatelem musí vztahovat rozhodnutí správního orgánu;
- V řízení z moci úřední: dotčené osoby, jimž má rozhodnutí založit, změnit nebo zrušit právo anebo povinnost nebo prohlásit, že právo nebo povinnost mají anebo nemají.
- Účastníky jsou též další dotčené osoby, pokud mohou být rozhodnutím přímo dotčeny ve svých právech nebo povinnostech.
- Účastníky jsou rovněž osoby, o kterých to stanoví zvláštní zákon. Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, mají postavení účastníků – dotčených osob.
- Za účastníka bude v pochybnostech považován i ten, kdo tvrdí, že je účastníkem, dokud se neprokáže opak. O tom, zda osoba je či není účastníkem, vydá správní orgán usnesení, jež se oznamuje pouze tomu, o jehož účasti v řízení bylo rozhodováno, a ostatní účastníci se o něm vyrozumí. Postup podle předchozí věty nebrání dalšímu projednávání a rozhodnutí věci.
- Jestliže osoba, o níž bylo usnesením rozhodnuto, že není účastníkem, podala proti tomuto usnesení odvolání, jemuž bylo vyhověno, a mezitím zmeškala úkon, který by jako účastník mohla učinit, je oprávněna tento úkon učinit do 15 dnů od oznámení rozhodnutí o odvolání.

Procesní způsobilost (§ 29 SŘ)

- Každý je způsobilý činit v řízení úkony samostatně (dále jen "procesní způsobilost") v tom rozsahu, v jakém mu zákon přiznává svéprávnost.
- Osoby omezené ve svéprávnosti nemají procesní způsobilost v rozsahu tohoto omezení.
- Správní orgán může dát příležitost fyzické osobě, která nemá procesní způsobilost, aby se v průběhu řízení k věci vyjádřila.
- Úkony týkající se společných věcí nebo práv činí účastníci zásadně společně.

Co se děje před zahájením řízení?

- Postup před zahájením řízení:

1. Přijímání podnětů (viz § 42 SŘ)

Správní orgán je povinen přijímat podněty, aby bylo zahájeno řízení z moci úřední.

Pokud o to ten, kdo podal podnět, požádá, je správní orgán povinen sdělit mu ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy podnět obdržel, že řízení zahájil, nebo že neshledal důvody k zahájení řízení z moci úřední, popřípadě že podnět postoupil příslušnému správnímu orgánu.

Sdělení správní orgán nezasílá, postupuje-li vůči tomu, kdo podal podnět, podle § 46 odst. 1 nebo § 47 odst. 1

Co se děje před zahájením řízení?

2. Odložení věci

Řízení o žádosti (viz § 44 SŘ) není zahájeno a správní orgán věc usnesením odloží v případě, že

- a) vůči němu byl učiněn úkon, který zjevně není žádostí, nebo z něj nelze zjistit, kdo jej učinil, nebo
- b) bylo učiněno podání, k jehož vyřízení není věcně příslušný žádný správní orgán.

Usnesení o odložení věci se vždy oznamuje osobě, které se týká, je-li známa, a podateli.

Zahájení řízení o žádosti – kdy a jak

- Řízení o žádosti je zahájeno dnem, kdy žádost nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení (dále jen "žádost"), došel věcně a místně příslušnému správnímu orgánu.
- Pokud ze zákona nebo z povahy věci vyplývá, že žádost může podat jen více žadatelů společně, není třeba, aby podání byla učiněna současně. Pro zahájení řízení je rozhodné, kdy tak učinil poslední z nich; správní orgán o zahájení řízení ostatní žadatele vyrozumí.
- Uveďte příklady řízení o žádosti v rámci řízení při dohledu nad fin. trhem

Zahájení řízení o žádosti – kdy a jak

- Žádost musí mít náležitosti uvedené v § 37 odst. 2 a musí z ní být patrné, co žadatel žádá nebo čeho se domáhá. Žadatel je dále povinen označit další jemu známé účastníky.
- Nemá-li žádost předepsané náležitosti nebo trpí-li jinými vadami, pomůže správní orgán žadateli nedostatky odstranit na místě nebo jej vyzve k jejich odstranění, poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu a poučí jej o následcích neodstranění nedostatků v této lhůtě; současně může řízení přerušit (§ 64).
- Žádost nesmí být zjevně právně nepřípustná. Takovou žádost správní orgán neprojednává a řízení zastaví (§ 66). Usnesení se oznamuje účastníkům, kteří byli o zahájení řízení uvědoměni.
- Žadatel může zúžit předmět své žádosti nebo vzít žádost zpět; toto právo nelze uplatnit v době od vydání rozhodnutí správního orgánu prvního stupně do zahájení **odvolacího řízení**.
- **Jaký bude typický opravný prostředek v řízení při dohledu nad fin. trhem?**

Zahájení řízení z moci úřední – kdy a jak

- Řízení z moci úřední je zahájeno dnem, kdy správní orgán oznámil zahájení řízení účastníkovi doručením oznámení nebo ústním prohlášením. Oznámení musí obsahovat označení správního orgánu, předmět řízení, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby.
- Jestliže je v řízení z moci úřední více účastníků, má pro zahájení řízení význam oznámení o zahájení řízení prvním z nich. Těm, kterým se nepodařilo zahájení řízení oznámit, ustanoví správní orgán opatrovníka; usnesení o ustanovení opatrovníka se doručuje veřejnou vyhláškou.
- Oznámení o zahájení řízení může být spojeno s jiným úkonem v řízení.

Zahájení řízení z moci úřední – kdy a jak

- O zahájení řízení je správní orgán povinen uvědomit bez zbytečného odkladu všechny jemu známé účastníky.
- O tom, že probíhá řízení, je správní orgán povinen bezodkladně poté, co se o něm dozví, uvědomit i toho, kdo se stal účastníkem až po zahájení řízení, nejde-li o osobu, která se sama jako účastník do řízení přihlásila.
- Oznámení o zahájení řízení lze vedle předchozích postupů zveřejnit též na úřední desce správního orgánu.

Zahájení řízení – kdy ne

Překážky řízení

- Zahájení řízení u některého správního orgánu brání tomu, aby o téže věci z téhož důvodu bylo zahájeno řízení u jiného správního orgánu.
- Přiznat totéž právo nebo uložit tutéž povinnost lze z téhož důvodu téže osobě pouze jednou.

Je zahájeno – a co dál?

- Zjištění skutkového a právního stav
- Zajištění průběhu a účelu řízení

- Tedy mj. získání podkladů pro vydání rozhodnutí
- Co může být podkladem pro vydání rozhodnutí?

Podklady pro vydání rozhodnutí

- Např. návrhy účastníků, důkazy, skutečnosti známé správnímu orgánu z úřední činnosti, podklady od jiných správních orgánů nebo orgánů veřejné moci, jakož i skutečnosti obecně známé.
- Opatřuje je obvykle správní orgán. (Jestliže to nemůže ohrozit účel řízení, může na požádání účastníka správní orgán připustit, aby za něj podklady pro vydání rozhodnutí opatřil tento účastník. Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, jsou účastníci povinni při opatřování podkladů pro vydání rozhodnutí poskytovat správnímu orgánu veškerou potřebnou součinnost.)
- Správní orgán je povinen zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu. V řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, je správní orgán povinen i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, komu má být povinnost uložena.
- Pokud zákon nestanoví, že některý podklad je pro správní orgán závazný, hodnotí správní orgán podklady, zejména důkazy, podle své úvahy; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci.

Dokazování

- K provedení důkazů lze užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy.
  - Jde zejména o listiny, ohledání, svědeckou výpověď a znalecký posudek.
- O provádění důkazů mimo ústní jednání musí být účastníci včas vyrozuměni, nehrozí-li nebezpečí z prodlení.
  - Tuto povinnost nemá správní orgán vůči účastníkovi, který se vzdal práva účasti při dokazování.
- Je-li zjištěna skutečnost, která znemožňuje žádosti vyhovět, neprovádí správní orgán další dokazování a žádost zamítne.
- Účastníci jsou povinni označit důkazy na podporu svých tvrzení. Správní orgán není návrhy účastníků vázán, vždy však provede důkazy, které jsou potřebné ke zjištění stavu věci.
- V řízení navazujícím na výkon kontroly, ve kterém je účastníkem řízení kontrolovaná osoba, není třeba provádět dokazování protokolem o kontrole, který je podkladem rozhodnutí o přestupku.

Dokazování

- Jaký je rozdíl mezi důkazem a důkazním prostředkem?
- Co může být důkazním prostředkem?
- Resp. jak lze provádět dokazování?
- Které z uvedených příkladů budou typické pro řízení při dohledu nad fin. trhem?

Dokazování

- Důkaz listinou
- Důkaz ohledáním
- Důkaz svědeckou výpovědí
- Důkaz znaleckým posudkem

Předběžná otázka

- Specifický podklad pro vydání rozhodnutí dle § 57 SŘ
- Otázka, jejíž znalost je *conditio sine qua non* („podmínkou bez které nelze“) rozhodnutí správního orgánu.
- Pokud vydání rozhodnutí závisí na řešení otázky, již nepřísluší správnímu orgánu rozhodnout a o které nebylo dosud pravomocně rozhodnuto, správní orgán
  - a) může dát podnět k zahájení řízení před příslušným správním orgánem nebo jiným orgánem veřejné moci; v případech stanovených zákonem je správní orgán povinen takový podnět dát, nebo
  - b) může vyzvat účastníka, popřípadě jinou osobu, aby podala žádost o zahájení řízení před příslušným správním orgánem nebo jiným orgánem veřejné moci ve lhůtě, kterou správní orgán určí, nebo
  - c) si o ní může učinit úsudek; správní orgán si však nemůže učinit úsudek o tom, zda byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt a kdo za něj odpovídá, ani o otázkách osobního stavu.
- Pokud probíhá před příslušným správním orgánem nebo před jiným příslušným orgánem veřejné moci řízení o předběžné otázce nebo jestliže dal správní orgán k takovému řízení či učinil, postupuje správní orgán podle § 64. Pokud řízení na podnět správního orgánu nebylo zahájeno nebo nebyla podána žádost o zahájení řízení v určené lhůtě, lze v řízení pokračovat.
- Rozhodnutím příslušného orgánu o předběžné otázce, které je pravomocné, popřípadě předběžně vykonatelné, je správní orgán vázán.
- Jestliže vydání rozhodnutí závisí na řešení otázky, k jejímuž řešení je správní orgán příslušný, o níž však nelze rozhodnout ve společném řízení, provede správní orgán nejprve řízení o této předběžné otázce, je-li oprávněn zahájit řízení z moci úřední, popřípadě vyzve toho, kdo je oprávněn podat žádost, aby tak učinil.